

Grondboor & Hamer

Tweemaandelijks tijdschrift van de Nederlandse Geologische Vereniging
Jaargang 55 (2001) nummer 6

Inhoud van dit nummer:

- 1 Redactie: **Wie bot vangt, vist niet achter het net!**
- 2 **Klaas Post, Dick Mol, Jelle Reumer, John de Vos en Cees Laban: Een zoogdierfauna met twee (?) mammoetsoorten uit het Bavelien van de Noordzeebodem tussen Engeland en Nederland**
- 23 **Jacob Leloux, Diederik Visser, Charles Arps: In Memoriam Maarten van Vliet**
- 24 **Cees Ehlers: Henk Oosterink ontvangt Duitse onderscheiding**
- 24 **Fred Rabe: Geovaria**

Wie bot vangt, vist niet achter het net!

Redactie

Dat vissers niet alleen vis vangen, blijkt uit het rijk geïllustreerde artikel van Klaas Post en collega's. Regelmatig komen er in de netten naast vis ook fossiele botten boven water. De Noordzee is dan ook Nederlands belangrijkste vindplaats van fossiele zoogdieren uit het Pleistoceen. Vooral botten en kiezen van grote zoogdieren laten zich onthullen. Veel van deze vondsten hebben een Pleistocene ouderdom (1.800.000 – 10.000 jaar). Gedurende de koude periodes in dit tijdvak viel de Noordzee regelmatig droog. Zij vormde het leefgebied van onder andere mammoet en wolharige neushoorn.

De bovengrens van het Pleistoceen is vastgelegd op 10.000 jaar. De ondergrens, hoewel officieel vastgesteld op 1,8 miljoen jaar, is meer onderwerp van discussie. Sommige onderzoekers willen de ondergrens van 2,5 miljoen jaar geleden weer hersteld hebben. Deze grens is

gebaseerd op klimaatgegevens, verkregen uit pollenonderzoek van continentale afzettingen van Noordwest Europa.

Continentele afzettingen hebben een geheel andere indeling dan de afzettingen die in zee zijn gevormd. De continentale indeling is gebaseerd op een opeenvolging van glaciële en interglaciële afzettingen. Zij weerspiegelen dus koude (ijs)tijden (glaciëlen) en warme tussenperiodes (interglaciëlen). Deze indeling is veelal opgesteld aan de hand van pollenrecords. Het Pleistoceen als tijdvak wordt gezien als de koude periode tussen het Pliocene en het Holoceen. In dit tijdvak kwamen echter ook relatief kortdurende warme periodes voor, waarin het warmer was dan tegenwoordig. Opgeviste botten kunnen vaak worden geplaatst in een glaciëel of juist in een interglaciëel. Immers sommige dieren leefden alleen gedurende een koude of juist in

een warme tijd. Maar omdat precieze vindplaatsgegevens vaak ontbreken, is het meestal niet mogelijk een ouderdom te bepalen. Bovendien komen de botten vaak uit verschillende lagen (gemengde fauna). Dit beperkt de mogelijkheden van onderzoek aan de vondsten. Van de "nieuwe" vindplaats Het Gat zijn echter veel gegevens wel bekend. Uit onderzoek is een schat aan interessante vondsten en informatie boven water gekomen. Deze ongemengde fauna wordt beschreven in dit bladvullende artikel. Uiteindelijk kunnen opzienbarende conclusies worden getrokken, waarover we zeker nog meer zullen horen.